

יעקב שרת / איש ומאדים המילחמה החמישית

כשנחף) ובאחרונה היה שותף יעיל-פעיל בהחזרת סיני אף ללא תיקוני גבול או חילופי שטח. אני חושב שהוא טועה טעות מרה. כיום הוא נהנה מהיתרון היחסי של יכולת פולמוס עם מתים שאינם יכולים להשיב. ההיסטוריה תשפוט אותו לא לפי מענה הלשון הסוכן-ביטחוני התורני שלו, אלא לפי מכלול התנהגותו המדינית-צבאית-מוסרית, וחוששני שהיא תראה בו איש שעמד לשטן לישראל בהעלותו אותה מאז שנות התגמול על דרך המילחמה.

ללא מנוח

המצב נעשה חמור ללא נשוא כמעט. מילחמת עיראק-איראן, הבלועת את משאבי שתי שונאות-ישראל אלה, ומחר אולי גם את משאבי ירדן, חרף כל ההפתעה שבדבר, מעניקה לישראל מרווח נשימה שעשוי לאפשר לה, חס ושלום, להתפנות לרגע מכיבו שריפות ביטחון ניות בשיטת אמוק ולחשוב קצת לעומק ובמנוחה יחסית על מצבה ועל עתידה.

זה קצב מעורר אימה ועוכר שלווה לגבי מי שמור-גלים בקדחת עשייה צבאית על רקע סכנה ביטחונית מתמדת וגוברת. הללו ניסו תחילה לשאוב תעצומות עזו מפריקת נשק סובייטי המיועד לעיראק בנמל עקבה, אך חיש מהר נתחוו, חרף כל האזעקות בנידון, כי מצב החרדה המיוחל לעצם קיומו לא ייבנה מסכנה נוראה זו. אפילו הצטרפות חוסיון לסאדאם חוסיון לא קילקה את תחושת השלווה. באחד העיתונים התנוססה אמנם כותרת אימתנית, שהכריזה כי צוותים ירדניים מאומנים בנשק אמריקאי מטפלים — שומו שמים — בשלל שנלקח מהאיראנים, אך אף היא לא החרידה את העם מרבצו. במצב מסוכן זה למלט המלכד את האמונה על משבר ביטחוני מתמיד, צמחה הישועה מהטילים הרוסים שבידי העיראקים, שטווחם 700 ק"מ. "לדברי מקורות ישראלים", שצוטטו ב"ניר יורק טיימס", "כל מטרה בישראל יכולה להיות מטרה להתקפת טילים אלה."

שישו ושימחו איופא, בני ישראל! הסכנה הממשית המאיימת על קיומו לא חלפה ולא פגה. מדי רגע עלול טיל עיראקי להגיע לעברנו, וזה באמת לא טוב, ועל כן אין שום סיבה לשאננות. כמובן, יש גם שאלה דוחקת מה לעשות נוכח העובדה החמורה מאוד, שבידי מדינת אויבית יש בכלל טילים רחוקי-טווח, (שהאמת ניתנת להיאמר, כי הם מצויים במחסניה זה שנים). יתכן, שראש אמ"ן צריך להתפלא בראיון עיתונאי מיוחד מדוע האיראנים אינם מפציצים את מאגרי הטילים הללו, המסכנים את עצם קיום איראן, כפי שעשה בפרשת הכור הגרעיני העיראקי-צרפתי. יתכן שצריך לספח מייד את רמת-הגולן, ויתכן שצריך להשיג עות לאלטרנטיבית של הסכם השלום הנפרד עם מצרים, שהיה שלום פירושו חולשה וכניעה וויתורים, היום לאויב זה, מחר לאחר.

החלופות רבות ומגרות. הריגוש רב והיד עליה על ההדק. תחי הסכנה הקיומית. תחי המילחמה. בשער!

אסו. אסו. אסו!

תהליך האידוק של אמצעי-התיקשורת הממלכתיים בישראל נמשך בקצב נמרץ, ככל הנראה בתואם עם הריבוי הטבעי של מיגור האוכלוסייה הדתית לכיתותיה. לא אחת אני מקשיב ברדיו ובטלוויזיה שלנו לתוכניות דתיות, בחינתו ודע מה שהשיב לאדוק, ונדחם כל פעם מחדש מכמות האיוולת שמלעיטים אותנו שליחיו של אלוהים. אלוהים, כפי שנקבע סופית, אולי לא נובה, אבל הוא בוודאי מייבב למשמע התיפלוליות הדתיות שמפיקים, "קול ישראל" והטלוויזיה הישראלית.

ערב לאירחוק אחד אני פותח את הרדיו, ובגניס לאיני שומע איזה, מייצעד פיזמונים דתי". הקולות, קולות יעקב רכים, ערבים מאוד לאוזן, אבל מניין הם בוקעים? מברוקלין, כמובן. פומבדיאטא זו של החיים הרוחניים היהודיים בימינו מייצרת, בין השאר, גם תקליטים של "זמר דתי" למינהו, ובישראל המת-חדשת זו, כפי הנראה, סחורה מבוקשת מאוד. בייחוד מקסימה העברית האדוקית של זמרי הדת הברוקליניים, המציפים את, "קול ישראל" הדתי. להיט פופולארי שהגיע לתקליטיה הדתית בירושלים, הישר מבית היוצר לקודשי האומה שבברוקלין, פותח בפסוק, "אשא עיני אל ההרים, מניין יבוא עזרי? נדרש לי זמן רב לפענח את המילות, שכן המשוררים הנלהבים פותחים אותו במין, "אסו, אסו אסו..." (אלף סגולה, וו שרוקה) מפליץ.

יש לנו מה לייבא מחצרות ברוקלין. ובעצם, למה לייבא? אפשר לייצא את עצמנו לשם, מקום פרגוסה ומחיה נפוש.

כלומר מתערב בתחום לא-ילו של עיצוב יזום של המערכת המדינית באזור! לא ולא. בגין, אולי גם רפול לא צריך לדבר איזה זמן?

הנפש והרכוש

"בלבנון הושמד בשנה שחלפה רכוש יהודים ששווי מיליונים דולרים" גילה מרדכי ברנפורט, יושב ראש "האירגון העולמי של היהודים יוצאי מדינות ערב". אני משער, שרכוש אדיר זה הוא הגורם לכך ש-200 מישפחות יהודיות מעדיפות להתגורר עד היום הזה בגולה לבנון הדוויה, בתיקווה שמר בן-פורת ישקם את מעמדן ויוכיח כי נצח ישראל לא ישקר בארץ הארזים. בימים טרופים אלה, כשהציונות נאבקה על שרדי משמעותה והלב הציוני נחמץ נוכח מיאונם העקשני של יהודים בארצות מצוקה כאיראן וצרפת לקרוא את הכתובת שעל הקיר ולעלות ולו עירום ועריה, אין מרניה כבשוה על עמיתו האיתנה של עסקן ציוני ותיק, תושב ישראל, על מישמר בעלי רכוש יהודים, שאין שמץ עניין בישראל חרף קירבתם הגיאוגרפית אליה. ממש תוכן חדש ומפכני נוסף לציונות המתחדשת!

מרדכי ברנפורט הוא איש מעשי מאוד. בדעתו "לפעול אצל ראשי מדינות באירופה, כדי לגייס כספים לפיצוי היהודים שנפגעו במילחמה בלבנון". אני מניח, שראשי מדינות באירופה" ממתנים לביקורו של השתדלן ברנפורט בכליון עיניים, וכבר הינו במשרדיהם שקי זהב ואבנים טובות עבורו, כלומר עבור שיקום חיים יהודים שוקקים בלבנון. אני רק מאחל לו, שלא ייתקל באכסדרות אותם ראשי מדינות בשתדלנים לבנו-ניים חכמים, חכמים לא פחות ממנו, התובעים פיצויים בגין נזק אזרחי — בדם וברכוש — שגרם צה"ל אגב פעולות-צבאיות חיוניות בלבנון. נסיעה טובה.

הפוסל במומו

אני מודה ומתוודה, כי אני מתקשה להשתחרר מרגישות-יתר בכל הכרוך בטיפול באכישותו של אבני משה שרת. אולי זה טבעי ואולי זה לא חלוני, אבל זו עובדה, ולא כל כך איכפת לי כאשר אומרים עליו שהיה ראש-משלה גרוע — אני עצמי, שפירסמתי את יומנו, חשפתי בוודאי את הצל לא פחות מאשר את האור בתיפקודיו כשרחוף וראש-משלה — כשם שאיכפת לי מיני עיצות שנונת להכפישו כדי לאיין את מישקלו כבד-פלוטא מדיני, או התעלמויות מעצם קיומם וסתם גילויי בורות לגביו.

לפני כמה ימים ראה משה זיין, אלוף-השלוש הנפרד עם מצריים תמורת החרת כל סיני, עד הסנטימטר האחרון, לסאדאט — עניין שבגללו יש בארצנו הרואים בו, "שלומניק" עוכר-ישראל לדורי דורות — לסנט בנשיא יצחק נבון בשל כמה התבטאויות לא מוצלחות ביותר שהשמיע בעת ביקורו במצרים ("ציוני הלא תש-אלי", "ידיעות אחרונות", 31.10.80). האיש אשר אילו היה סוכן ביטוח, לבטח היה צובר בזכות חלקת-לשונו ויכולתו לסגל את שיקלו הבהיר לכל מצב בגמישות ולולינית עילאית, ששכרה בתחום המדינה ובראיה היסטורית אינו יכול, בסופו של דבר, אלא לצאת בהפסדה, הון רב פייכמה מאשר בזכות ספריו והר-צאתיו, ראה בהזדמנות החגיגית של הפגנת הפטריוטים הציוני שלו כנגד הנשיא, אשר נהג במזרח כבן-המזרח, להכניס למאמרו הני"ל את הפסוק המשובב: "האם מימי שרת ומגנט ועד ימינו אלה מוכנים שכנינו לקבל את ידו המושטת להם לשלום?"

כך, כאילו בדרך אגב, מרעיל דיין בידועין את נפש הקורא הלא-ביקורתי, וכורך במתכונן את שרת ואת מגנט. הוא, דיין הגיבור, שפעמיים כבש את סיני אך פעמיים גם החזירו בשלמותו בלא להחזיר לחיים את קורבנות ההרפתקאות, הופך את מי שכל עוד היה בממשלה מנע את הכיבוש האווילי של סיני ב-1956, ולכן הודח ממנה לשימתח כל הניצים, לאיזה איכזי ברית-שלומאי, ובתוך כך מוסיף חטא על פשע והוור קיא, "ידנו המושטת לשלום" כמינהג רבו ומורו, מכה מצריים ב-1956 בחסות הקולוניאליזם הצרפתי הבריטי השוקע, אשר כטוב לבו בשלום היה מכריז שוב ושוב: "אני מוכן ומזומן להיפגש עם נאצר בכל זמן ובכל מקום כאשר יחפוץ".

המאמץ הפטריוטי הדייני הכרוך, כפי שעניינו רואות, בהכפשת היונה נבון של היום והיונה שרת של עשור ה-50, מעיר כמובן על ראש מי בווער הכובע, האיש שקפץ על עגלת בגין שהשוקעת סבור, אולי, כי ישפץ כלשהו את שמו כשר-הביטחון, פור יחרת לדראון עולם בתולדות ישראל כמי שהישרה את הביטחון המדומה, האחראי במידה לא תשווע לקטסי-טרופת מילחמת יום-הכיפורים, מנע גיוס כללי, מנע הפעלת מיעור אמצעי-מנע שעוד ניתנו להפעלה (אבל מיעץ עכשיו לאמריקאים לא לשכוח להפעיל כוח

מאז קראתי ב"מעריב" ב-3.11.80, שרפול אמר בשיח העשיריני: "ניתן להעריך כי הערבים רוצים מילחמה, והשאלה היא רק מתי היא תפרוץ, מי יהיה זה שיכנע אותם לפתוח במילחמה ומתי ארצות-ערב תהיינה מוכנות למילחמה. כל זה מאיים עלינו אפילו כשיש שלום עם מישוה מהצד, ומחייב אותנו להתכונן למיקרה שהמילחמה אכן תפרוץ" — אני בודק את עצמי מדוע דברי המצביא של בגין, שהצליח לירות את המילה, "מילחמה" שלוש פעמים בפסוק אחד, לא חילצוני מדכאוני ולא רוממוני אל מרומי ההתפעמות וההתוונות.

שהרי ברור לגמרי, כי העם קיבל בשורה חיובית זאת בששון ובשמחה, ואם לא יצא לרחובות כדי להביע את רגשות התודה שלו לרמטכ"ל, הרי זה רק בשל עיסוקי-יתר בהשוואות מחירים מזה ונתוני-בורסה מזה.

מי שחש תמיד, כי על הערבים אי-אפשר ואסור לסמוך, כי דיבורים על שלום הם ריקים, מטעים ומשלים, קיבל עכשיו אישור מוסמך מהקצין הבכיר ביותר בצה"ל, אשר קל מרשה ראש-הממשלה לדבר עכשיו. והוא באמת מדבר.

מי שלא היה ינוח כלשהו מן השלום עם מצריים, המאיים, אם יתמיד, לבש את מעגל מחזורי מילחמות ישראל מיד כך וכך שנים, ולהזים את עיקרי, "על הרוב תחיה", ו"לנצח תאכל חרב", שלאורם צעדנו בביטחון מוצק בשנות יודעים מהי דרכנו ומכירים היטב כל עיקול נסתר בה, שעה שהשלום הבלתי-מוכר עלול להצעינדנו לדרך חדשה לגמרי, אך לא מוכרת, ולכן מפחידה כל כך, בוודאי שאב עיווד מהבטחת המילחמה הבאה והממשית של השופט (במובן התני"כי, במובן התני"כי) מתל-עודשים; ומכאן, שאת תהליך השלום הנפסד עם מצריים יש לשבש ולבלום בכל דרך, אף-על-פי שמצריים זתה מפי הרמטכ"ל המדבר להגדרה "מישוה מהצד", ואת הגולן צריך לספח לאלטר, ובכלל צריך להרוג את הערבים, כמו שאמר מי שאמר: "אם, אתה רוצה לדעת מה ערבי חושב, פתח לו את הראש". ומי שחשב כל הימים, שלעזאזל, מדוע המילחמות שלנו אף פעם לא נגמרות איכשהו במין יניחון אדיר שכזה, המגיע לנו לכל הדעות הישראליות, ולעזאזל, המילחמה הבאה מוכרחה להסתיים בזבנג-וגמרנו עצום, שלמד את הערבים לקח אחת ולתמיד, נקה את שיל ארץ-ישראל-השלמה משני עברי הירדן מזרים ויחזיר את סיני ואת דרום-הלבנון, עד הליטאני, לדינו וישכין שלום בטוח ויציב לעולמי עד — מי שחשב כך בוודאי עלץ להזדמנות הפלאה שהרמטכ"ל מרמז לנו עליה. "הערבים רוצים מילחמה", הוא אמר. "והם יקבלו אותה" — נאמר אנחנו.

אז מדוע איני שותף לשימחה הגדולה הזאת? האם מפני ששד קטן בלבי אומר לי, כי ימות יהושע ברנון עברו מן העולם ואנו פשוט לא נוכל להרוג ולרשת את כל הערבים? לאו דווקא. האם זה מפני שאני חושש כי יש חוקיות בואי-הצלחתנו להביס את הערבים כליל בכל המילחמות עד כה, וכי לא נצליח לחרוג מתחולתה גם להבא? לאו דווקא. האם זה מפני שבמילחמה האחרונה, למרות השיכחה הנפשית, ולעיתים גם הזדונית, הובסנו אסטרטגית חד וחלק? לאו דווקא.

אני איני שותף לשימחה הגדולה, מפני שאיני מאמין שמילחמה כלשהי תפתור את בעיותינו. אדרבה, היא רק תחמיר אותן. יהיו אנשים שיאמרו: מי שמשוגע להתלחם שוב ושוב ושוב, שיהיה בריא. אנחנו מוותרים על התענוג הזה. יהיו אנשים שיאמרו: מדינה עם תחזית מילחמתית נצחית מלבבת שצאת אינה מושכת אותנו, משום מה לעלות אליה. יהיו אנשים שיאמרו: אהה! עוד מעט תהיה שם מילחמה, אז למה להשקיע שם כספים? למה להלות? למה לתרום? הרי מילחמה זו חבית ללא תחתית! ויהיו אנשים שיאמרו: הציונות דיברה על מיקלט בטוח, לא על מצודה צלבנית הנלחמת על חייה בלי הרף, ואם הציונות אינה אלא צלבנות-סימן שכל הרעיון הציוני אין לו שחר, ועוד יהיו אנשים שיאמרו: מדינה שאינה שוחרת שלום ואינה מוכנה להסתכן למענו היא מדינת-בריון, מדינה מופרעת שיש לנדותה (מדינה המבקשת להיחשב כמדינה מתוקנת, אך בעת ובעונה אחת כמהה אל היכולת להיות מדינה חומיינית, כלומר מדינה היכולה לעשות ככל העולה על רוחה, היא מדינה מופרעת).

אבל על מה אתה מדבר — תאמרו לי — הלא רפול אמר שהערבים רוצים מילחמה. הוא בשום מקום לא אמר, שאנחנו רוצים מילחמה או שאנחנו נפתח בה! יקירי, אשיב לך, האם לא שמעתם מימיכם על נבואות המתגשמות מכוחן-הן? העתקת משאלותיך והשתלתן בזולת — גם על תופעה זו לא שמעתם? ואת דויד בן-גוריון נביא השלום, אשר יום בהיר אחד התחיל להלך בחאקי ולהזהיר את העם מפני מילחמה שזוממים נגדנו הערבים — גם אותו שכתבם? הרי את זה מלאו 24 שנה מילחמת סיני שהוא פתח בה? זה"ל כצבא מעניק ביטחון, כצבא-הגנה מרתיע? וכן. צה"ל שראש המטה הכללי שלו מבטיח מילחמה,